

М. М. Іванік

Кампанський вік і ярус

КАМΠΑНСЬКИЙ ВІК І ЯРУС (від лат. *Campania* – Кампанія – давньорим. назви місцевості Шампань у Франції, де виділено й описано стратотип ярусу) – п'ятий вік крейдового періоду та відклади, що утворилися в той час. Кампан. ярус (К. я.) встановлений 1857 франц. геологом А. Коканом. Він представлений м'якою крейдою з устрицями та мор. їжаками. Кампан. вік тривав 70,6–83,5 млн р. тому. К. я. відповідно до Міжнар. стратигр. шкали поділяють на нижній, серед. і верх. під'яруси. У нижньому під'ярусі визначено амоніт. зони *Placenticeros bidorsatum*, *Scaphites hippocrepis* III, *Trachyscaphites spiniger* (знизу вгору); у серед. – *Neancyloceras phateratum* (знизу) і *Bostrychoceras polyplacum*; у верх. – *Didymoceras donezianum* (знизу) і *Nostoceras hyatti*. В Україні К. я. поширений у Донбасі, Дніпров.-Донец. западині, Волино-Поділ. частині Сх.-Європ. платформи, Карпатах, Криму. В Донбасі у межах пн.-зх. і пн. окраїн відклади К. я. представлені здебільшого товщею білої писал. крейди з включеннями кременистих конкрецій і кремнеземистими крейдоподіб. мергелями; на пд. окраїнах – товщею мергелів глинистих. Кампан. відклади у Донбасі за потужністю переважають відклади ін. ярусів і сягають 200–220 м. У Дніпров.-Донец. западині відклади К. я. широко розвинуті, за винятком, пд.-зх. приброрт. частини, де вони розмиті у післякрейд. час. Літологічно у ній серед кампан. відкладів найпоширеніші біла писал. крейда зі стяжінням кремнію. Підлегле положення займають крейдоподібні мергелі, місцями спостерігаються вапнисті кварцово-глауконіт. піски. У Волино-Поділ. частині Сх.-Європ. платформи кампан. відклади літологічно подібні до сантонських і складаються із сірувато- або жовтувато-білої глинистої крейди, яка у пд.-зх. напрямку переходить у сірі алеврит. і піскуваті мергелі та мергелисті пісковики. Потуж. К. я. там змінюється від 200 до 420 м. У Карпатах у Скибовій, Чорногор. і Дуклян. зонах кампан. відклади входять у склад стрий. світи, яка представлена флішем сірим піщано-глинистим, чітко не розчленованим на яруси. У Гірському Криму серед утворень К. я. – білі та блакитно-сірі мергелі і крейдоподібні вапняки. Макс. потуж. у Гірському Криму досягає 160 м, звичайна – 15–75 м. У Рівнин. Криму кампан. відклади складені білими та світло-сірими вапняками з проверстками глин, на підняттях – крейдоподібні мергелі і крейда з проверстками блакитно-сірих глин. Потужність ярусу там непостійна. На крилах піднять вона складає кілька десятків метрів, а у глибин. частинах може сягати 500 м. Кампан. відклади насичені різною макро- і мікрофауною, зокрема белемнітами, іноцерамами,

форамініферами, нанопланктоном. Найточніший поділ К. я. проводять за белемнітами (знизу вгору): *Bellemnitella praecursor*, *Bellemnitella mucronata*, *Bellemnitella minor*, *Bellemnitella langei*. Див. також [Крейдовий період і крейдова система](#), *Мезозойська ера і група*.

Рекомендована література

1. Стратиграфія УРСР. Т. 8. Крейда. К., 1971;
2. Стратиграфічні схеми фанерозою і докембрію України. К., 1993;
3. I. G. Ogg, G. Ogg, F. M. Gradstein. The concise Geologic Time Scale. Cambridge, 2008.

Бібліографічний опис:

Кампанський вік і ярус / М. М. Іванік // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2012. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-10928>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).